SCHAAKKRING BORIS SPASSKY SCHILDE

Schaakschild

Clubblad · Halloweeneditie 2026 · Nr. 24

In dit nummer

SCHAAKSCHILD NR. 24 *Voorwoord* 3

JUBILEUM *70 jaar BSS* 5

JEUGD *Jeugdwerking* 6

CLUBWERKING *Lessen voor volwassenen* 8

TOERNOOI *Blitztoernooi* 9

WEBSITE *Nieuw op de site* 10

DAGPUZZEL *Twee maanden in cijfers* 11

BOUWSTENEN VAN HET SCHAKEN *De oppositie* 16

HALLOWEEN *Griezelen aan het schaakbord* 19

TACTIEK *Puzzels* 22

JUBILEUM *Jubileumpuzzels* 25

SCHAAKSCHILD NR. 24

Voorwoord

Beste leden van BSS

U viert mogelijks Halloween niet. Het is dan ook een overgewaaide Amerikaanse traditie die eerder de jongere generatie interesseert dan (laat ons eerlijk blijven) de iets meer “ervaren” schaker van BSS. Hoewel Halloween op het eerste zicht niets te zoeken heeft in een magazine van een schaakclub, heeft op een of andere griezelige manier de feestdag alsnog zijn klauwen kunnen zetten in het mooiste spel op aarde. Ergens aan het einde van dit blad leest u hier meer over.

De club bestaat dit jaar 70 jaar. Een stevige mijlpaal, ééntje die we reeds op 3 oktober vierden. Een gezellige namiddag met leden, oud-leden, onze immer groeiende jeugd en hun ouders. Kortom een aangenaam samenkomen dat aantoonde dat er leven zit in de club. We hopen, nee, we wéten dat we er nog vele jaren tegenaan kunnen. Hopelijk ging u die dag ook met dat gevoel naar huis.

Wat de dagelijkse (wekelijkse) werking van de club betreft, ben ik blij om te zien dat er wederom een gezond enthousiasme is om zich in te schrijven voor het clubkampioenschap. Verschillende nieuwe leden (Vincent Vennekens, Wout De Koster en Bart Discart) beslisten om zichzelf ineens voor de leeuwen te werpen. Peter Delen, vorig jaar al lid, waagt zich dit jaar voor het eerst aan het clubkampioenschap. Noah Pollet, al een tijdje lid van de club, vond ook de tijd om dit jaar mee te doen. Op die manier kwamen we opnieuw aan een 2-delige reeks van telkens 10 man. Arno Verheij trok zich jammer genoeg ondertussen wel terug uit reeks A, maar dat zal de strijdlust in de hogere rangen zeker niet temperen.

Wie geregeld de website bezoekt (en wie dat niet doet, maak er werk van!) zal merken dat onze pagina’s zichzelf een nieuw jasje hebben aangemeten. Er werd ook een dagelijkse puzzel geïntroduceerd om onze leden elke dag toch even voor het (digitale) schaakbord te krijgen. We klokten de afgelopen twee maanden af op een gemiddelde van 13 spelers die dagelijks meespeelden, samen goed voor 11,5 uur puzzelen! Een uitgebreide samenvatting met allerhande statistieken voor de maanden september en oktober vindt u wat verder in Schaakschild.

Een ander niet onbelangrijk nieuwtje is dat Raf dit jaar gestart is met het verspreiden van zijn schaakkennis. Hij maakte al geregeld samenvattende filmpjes van zijn partijen voor zijn YouTube-kanaal (u vraagt hem best zelf waar u dat kan vinden), maar tegenwoordig geeft Raf ook sporadisch “les” op de vrije dinsdagen van de club. De onderwerpen variëren voldoende en er is altijd ruimte voor eigen input. Alle niveaus kunnen hier zeker het één en ander opsteken. Op jeugdniveau bedank ik graag nog eens Paul Kersten, die zich dit jaar wenste te engageren voor onze kleinsten. Samen met Jan De Weerd boksen zij wekelijks interessante lessen in elkaar. De toekomst is rooskleurig!

Verder wens ik u veel leesplezier met deze nieuwste editie van Schaakschild. Hou zeker ook het FIDE-wereldkampioenschap dat op 24 november van start gaat in de gaten. Twee jonge knapen die strijden om de titel van wereldkampioen, men kan er maar wat van bijleren. Zouden zij van die jongere generatie zijn die Halloween viert, of zou de thriller waar ze voor staan spannend genoeg zijn?

Tot dinsdag!

Kim

JUBILEUM

70 jaar BSS

Op zaterdag 3 oktober vierden we in GC Werf 44 het 70-jarig bestaan van onze club. Leden, oud-leden, ouders, kinderen en vrienden van de club kwamen samen voor een gezellige namiddag. Er werd gegeten, gepraat en vooral veel geschaakt. Oude bekenden zagen elkaar terug, en nieuwe gezichten maakten kennis met de club.

Een speciale dankjewel aan de mama van Stijn. Zij zorgde voor de catering en schotelde ons een heerlijke maaltijd voor.

Ook het gemeentebestuur kwam ons feliciteren: burgemeester Dirk Bauwens, eerste schepen Kathleen Krekels en schepen van Sport Valerie Michel. Een bijzonder woord van dank aan de burgemeester voor zijn speech.

Het mooiste beeld van de dag was te aanschouwen op het podium. Daar schaakten vooral onze jeugdspelers, met veel inzet en concentratie, tegen elkaar en ook jong tegen oud. Een mooi teken voor de toekomst: onze jeugdwerking groeide het voorbije jaar van 15 naar 25 spelers.

Het was een mooie dag, waarop we met voldoening terugblikken. Bedankt aan iedereen die erbij was, en aan iedereen die mee de handen uit de mouwen stak. Voor ons was deze dag het bewijs dat de club leeft en dat we een mooie toekomst tegemoet gaan. Hopelijk voor nog eens 70 jaar.

De zaal in GC Werf 44.

De jubileumtaart van bakkerij Van Riel.

Onze jeugd op het podium.

Meer foto's en het volledige verslag vind je op onze site:
www.schaakclub-schilde.be/70-jaar

Kim

JEUGD

Jeugdwerking

Het nieuwe schaakjaar is voor onze jeugd uitstekend van start gegaan. We mochten heel wat nieuwe gezichten verwelkomen. Elke dinsdag van 18u45 tot 19u45 komen de kinderen samen om les te krijgen en om gewoon te schaken. De lessen volgen de Stappenmethode, in groepen per niveau.

Volzet

We kenden een stevige stijging van jonge schakers. Dat maakt het een echte evenwichtsoefening: we willen de kwaliteit van het schaakuur bewaken, zonder kinderen de kans te ontnemen om te leren schaken. Hoe graag we ook iedereen verwelkomen, we zagen ons genoodzaakt om een limiet in te voeren: maximum 25 kinderen. Dat maximum is bereikt, en we werken nu met een wachtlijst.

Daarom staan we altijd open voor vrijwilligers die zich kunnen vrijmaken om een handje te helpen bij de jeugdlessen. Interesse? Spreek Nancy Jansen, onze jeugdverantwoordelijke, aan.

Lesgevers en lokaal

Paul Kersten kwam ons team versterken. Paul is al meer dan 15 jaar actief in onze club, was ooit zelfs voorzitter en heeft een rating van 1915. De juiste man op de juiste plaats. Samen met Jan De Weerd zorgt hij ervoor dat elk kind les krijgt op zijn eigen niveau.

Van de school kregen we een extra lokaal: een klaslokaal naast de refter, vlak bij de cafetaria waar we spelen. Het lokaal is volledig uitgerust, ook met een beamer. Zo kunnen de lessen in alle rust doorgaan. Een mooie verbetering voor lesgevers en jonge schakers. Een welgemeende dank aan de school.

Op toernooi

Op 8 november spelen al zeven jeugdspelers het stappentoernooi in Lier. Dit zijn de volgende toernooien voor beginners:

- **za 19 december:** debutantentoernooi in Wachtebeke
- **zo 17 januari:** stapjestoernooi in Mechelen
- **zo 7 februari:** debutantentoernooi in Wetteren
- **za 10 april:** stapjestoernooi van SKilled Chezzmates in Brasschaat
- **za 24 april:** debutantentoernooi in Lokeren

Een warme oproep aan onze beginnende schakers: doe zeker mee. Een toernooi is de beste manier om bij te leren, en voor veel kinderen een fijne ervaring. Alle toernooien vind je ook in de toernooikalender op onze site.

De club betaalt het inschrijvingsgeld van jeugdtoernooien terug, als je kind het toernooi ook echt speelt. Je vraagt de terugbetaling na het toernooi aan bij Nancy. Toon daarbij aan dat je het inschrijvingsgeld eerst zelf betaald hebt.

Kortom: onze jeugdwerking draait op volle toeren. Het is fantastisch om te zien hoeveel plezier de kinderen aan het schaken beleven en hoe gemotiveerd ze elke week opnieuw zijn. We kijken uit naar de rest van het schaakjaar.

Onze jeugdspelers aan de borden.

Nancy

CLUBWERKING

Lessen voor volwassenen

Dit werkingsjaar besloten we om te experimenteren met lessen voor volwassenen. Niet alleen bij de jeugd zijn er heel wat nieuwe instromers, ook bij de volwassenen mochten we opnieuw enkele enthousiaste schakers verwelkomen.

Om ook deze nieuwe leden te ondersteunen en iedereen de kans te geven om bij te leren, organiseren we dit jaar op enkele vrije dinsdagen sporadisch lessen.

Onder begeleiding van Raf vonden in oktober al twee lessen plaats. Tijdens deze sessies werden partijen geanalyseerd, tactische ideeën besproken en eindspelen bestudeerd. Het was een mooie gelegenheid om samen naar schaakstellingen te kijken, ideeën uit te wisselen en van elkaar te leren.

Volgende lessen

We willen dit initiatief de komende maanden graag verderzetten. Er staan opnieuw lessen gepland op **dinsdag 17 november** en **dinsdag 15 december**. De thema's liggen nog niet vast, dus suggesties zijn meer dan welkom.

De lessen starten telkens **om 20u** in het extra lokaal naast de refter.

Iedereen welkom

Daarom een warme oproep aan iedereen om mee te doen. Ook meer ervaren schakers zijn van harte welkom: zij kunnen zo hun inzichten delen met beginnende schakers.

De lessen zijn ook een manier om de vrije dinsdagen wat meer te vullen. We hopen dat er zo op die avonden meer volk komt, en niet alleen voor het clubkampioenschap.

Heb je zelf een interessant idee en wil je ook eens een lesje geven? Ook dat kan. Spreek het af met Raf.

Hopelijk tot dan.

Raf

TOERNOOI

Blitztoernooi

Traditiegetrouw sloten we de algemene vergadering van 8 september af met het blitzkampioenschap van de club. Twaalf spelers speelden negen rondes volgens het Zwitsers systeem. Voor het eerst speelden we met 3 minuten plus 2 seconden per zet. Vorig jaar was dat nog 5 minuten, zonder extra tijd.

Het werd een spannende strijd. Raf Windey en Paul Jacobs eindigden allebei met 7 op 9, en hun onderlinge partij eindigde in remise. Raf won op de scheidingspunten en pakt zo zijn eerste titel als blitzkampioen van BSS. Proficiat, Raf. Jurgen Beckers werd derde met 6,5 punten.

Paul Jacobs speelde ver boven zijn rating: een prestatie van 1946, bijna 190 punten meer dan zijn rating van 1760. En Leo Stoops zorgde voor de stunt van de avond: in de achtste ronde versloeg hij de latere kampioen.

Eindstand

#	Speler	Punten	Rating	Prestatie	SB*
1	Raf Windey	7	1841	1964	33,25
2	Paul Jacobs	7	1760	1946	30,75
3	Jurgen Beckers	6,5	1941	1887	23,50
4	Luc Pattyn	6	1785	1850	21,00
5	Pieter Snyers	5,5	1722	1804	20,25
6	Wilfried Gys	5	1851	1775	19,00
7	Roel Bauters	5	1770	1742	12,00
8	Leo Stoops	3,5	1699	1614	14,50
9	Michel Dockx	3	1675	1582	5,50
10	Robert Van Eyken	2,5	1528	1550	7,25
11	Kim Verlooy	2	1495	1482	6,00
12	Pierre Brouckaert	1	1542	1367	2,00

** SB = Sonneborn-Berger, de scheidingspunten bij gelijke stand. Prestatie = de rating waarop je op dit toernooi speelde.*

Stijn

WEBSITE

Nieuw op de site

De site kreeg een nieuw uitzicht, op de computer en op de gsm. We maakten ook een aantal onderdelen functioneler, zodat je sneller je weg vindt in alle uitslagen, ratings en statistieken.

Clubtoernooien

De pagina's van het clubkampioenschap en van HB/RAT kregen een nieuw uitzicht en een paar handige functies.

- Kies een speler bij "Partijen van" en je ziet in één overzicht al zijn partijen, met de volgende tegenstander.
- De kruistabel is overzichtelijker: je ziet duidelijk tegen wie je wanneer speelt.
- Je bladert per speeldag door de paringen en uitslagen.
- Partijen die nog gespeeld moeten worden, staan in het grijs.

Toernooikalender

Onder Toernooien staat nu een kalender met de toernooien in België en Nederland, elke zes uur bijgewerkt vanuit de KBSB. Kies tussen toernooien voor beginners, jeugd of clubschakers, en zie hoe ver elk toernooi van Schilde ligt.

ELO-tabel

Sinds 1 juli lopen de ratings via de FIDE. De ELO-tabel kreeg een nieuw uitzicht, en elke naam is nu een link naar het FIDE-profiel van die speler.

Dagpuzzel

Elke dag om middernacht een nieuwe puzzel, met een klassement per dag en per maand. Meer daarover lees je verder in dit nummer.

Zie je een fout, of heb je een idee voor de site? Laat het weten aan het bestuur.

Kim

DAGPUZZEL

Twee maanden in cijfers

Wat is de dagpuzzel?

Sinds woensdag 9 september staat er elke dag een nieuwe schaakpuzzel op onze clubsite. Om middernacht verschijnt de volgende. De puzzels komen uit de databank van Lichess en hebben een rating tussen 1650 en 2000.

Zo werkt het:

- Ga naar www.schaakclub-schilde.be/dagelijkse-puzzel.
- Kies je naam en vul de clubpincode in.
- Klik op "Start dagpuzzel". De klok begint te lopen.
- Zoek de beste zet. Bij een foute zet verschijnt een rood kruis. De fout telt mee, maar je mag verder zoeken.
- Je hebt één poging per dag.

Op de pagina vind je een dagklassement, een maandklassement en je eigen statistieken, zoals je langste reeks. Oudere puzzels kan je naspelen, maar die leveren geen punten op. Met de knop "Deel in de clubgroep" stuur je je resultaat naar WhatsApp, zonder de oplossing te verklappen.

September en oktober zitten erop. Tijd om de balans op te maken.

Twee maanden in cijfers

Kerncijfer	September	Oktober	Samen
Puzzeldagen	22	31	53
Verschillende spelers	20	27	31
Pogingen	285	415	700
Spelers per dag (gemiddeld)	13	13	13
Opgelost	95 %	96 %	96 %
Foutloos opgelost	39 %	40 %	40 %
Foute zetten, samen	426	794	1.220
Samen gepuzzeld	ruim 5,5 uur	ruim 6 uur	ruim 11,5 uur

Oktober telde 31 puzzeldagen. Er kwamen 11 nieuwe spelers bij, zodat al 31 verschillende leden minstens één keer meespeelden. In de tweede helft van oktober werd het drukker:

gemiddeld bijna 15 spelers per dag, tegen bijna 12 in de eerste helft. Op 6 dagen speelden 18 leden mee, het hoogste aantal tot nu toe.

Bijna elke poging eindigde met de juiste oplossing. Foutloos oplossen bleef lastiger: in beide maanden lukte dat in twee op de vijf pogingen. Op dinsdag puzzelden de meeste leden, in beide maanden. Zondag was telkens de rustigste dag, met ongeveer 11 spelers.

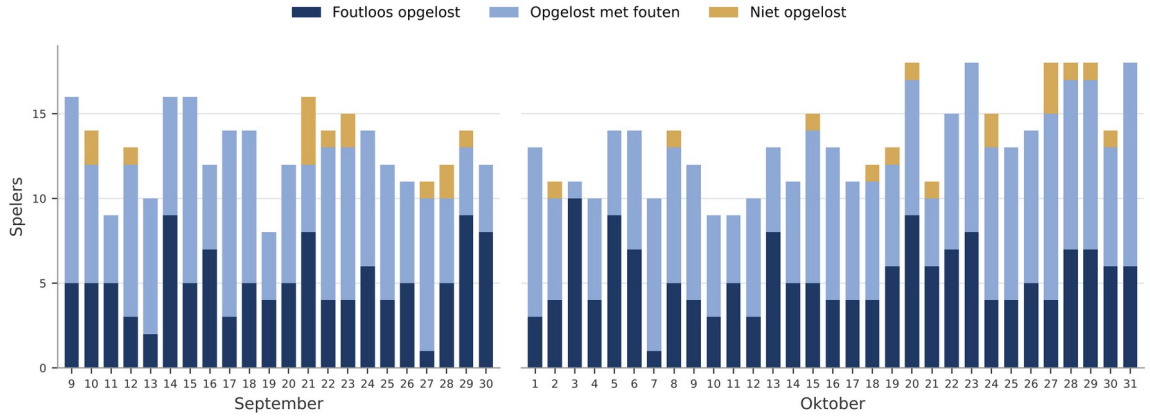

Spelers per dag in september en oktober, en hoe hun poging afliep.

De maandklassementen

Per dag rangschikken we eerst wie oploste, dan wie de minste foute zetten speelde, en dan wie het snelst was. De eerste krijgt 10 punten, daarna volgen 8, 6, 5, 4, 3, 2 en 1. Elke andere oplosser krijgt nog 1 punt.

September

#	Speler	Dagen	Opgelost	Foutloos	Punten
1	Luc Pattyn	22	22	15	100
2	Dirk Willocx	20	19	12	80
3	Roel Bauters	22	22	8	76
4	Lucas Jacobs	22	21	12	74
5	Paul Jacobs	20	20	11	72
6	Quinten Van Ingelghem	22	20	4	70
7	Kristof Baelen	11	11	6	61
8	Kim Verlooy	16	15	6	53
9	Robert Van Eyken	21	19	3	49
10	Michel Dockx	19	17	9	46

> *Luc Pattyn is de eerste maandwinnaar. Hij speelde alle 22 dagen, loste alle 22 puzzels op en deed dat 15 keer zonder één foute zet. Opvallend: Luc won maar één dag.*

Luc stond wel 9 keer op het podium. Regelmaat loont dus. **Dirk Willocx** en **Roel Bauters** vervolledigen het podium.

Kristof Baelen speelde maar 11 dagen en staat toch zevende. Hij won 4 dagen, meer dan wie ook.

Oktober

#	Speler*	Dagen	Opgelost	Foutloos	Punten
1	Quinten Van Ingelghem	24	24	15	143
2	Luc Pattyn	31	31	22	141
3	Paul Jacobs	29	29	19	132
4	Kristof Baelen	22	22	12	107
5	Lucas Jacobs	31	31	18	105
6	Roel Bauters	30	30	11	83
7	Dirk Willocx	29	26	13	83
8	Mark Vandemeulebroucke	20	18	8	76
9	Ethan Chu	28	28	4	61
10	Peter Delen	19	17	8	61

** We tonen telkens enkel de top 10. Bij gelijke punten beslist de gemiddelde oplostijd. Het volledige klassement vind je op de site, onder het maandklassement.*

> *Quinten Van Ingelghem, een van onze jeugdspelers, wint het maandklassement van oktober. Hij loste alle 24 puzzels op die hij speelde en won 9 dagen. Zo veel dagwinsten haalde nog niemand.*

Luc Pattyn eindigde op amper 2 punten tweede. Hij speelde opnieuw elke dag en stond 14 keer op het podium, het vaakst van iedereen. **Paul Jacobs** vervolledigt het podium. Met Mark Vandemeulebroucke en Peter Delen staan er ook twee nieuwkomers in de top 10.

Geen dag gemist

In september lieten vier leden geen enkele dag liggen: Luc Pattyn, Lucas Jacobs, Quinten Van Ingelghem en Roel Bauters. In oktober hielden Luc Pattyn en Lucas Jacobs dat vol. Zij speelden dus alle 53 puzzels sinds de start, ook in het weekend. Roel Bauters miste in oktober maar één dag.

Wie won de dagen?

In september waren er 13 verschillende dagwinnaars in 22 dagen. In oktober waren dat er 15 in 31 dagen. De dagwinst is dus niet voor een paar spelers weggelegd. Elke dagwinnaar speelde foutloos.

September

- **Kristof Baelen**: 4 dagwinsten
- **Roel Bauters** en **Quinten Van Ingelghem**: elk 3
- **Dirk Willocx** en **Kim Verlooy**: elk 2
- Pierre Brouckaert, Raf Windey, Robert Van Eyken, Stijn Dierckx, Guy Baete, Paul Jacobs, Luc Pattyn en Ethan Chu: elk 1

Oktober

- **Quinten Van Ingelghem**: 9 dagwinsten
- **Kristof Baelen**, **Paul Jacobs** en **Ethan Chu**: elk 3
- **Dirk Willocx** en **Luc Pattyn**: elk 2
- Nancy Jansen, Pieter Snyers, Robert Van Eyken, Guy Baete, Anton Kouchnir, Mark Vandemeulebroucke, Alexander De Lamper, Marcel Segers en Peter Delen: elk 1

De meeste punten per gespeelde dag haalde in september **Pieter Snyers**: gemiddeld 6,3, in 6 dagen. In oktober was dat **Quinten Van Ingelghem**, met gemiddeld 6,0. In beide maanden volgde Kristof Baelen als tweede.

De records

- **Het snelst:** Ethan Chu, op 20 oktober. Hij vond de oplossing foutloos in 3,7 seconden. Zo verbrak hij het record van Quinten Van Ingelghem uit september (4,5 seconden). Alexander De Lamper kwam op 29 oktober dicht in de buurt, met 3,8 seconden.
- **Het nipst:** op 3 oktober was Kristof Baelen 0,17 seconden sneller dan Dirk Willocx. Beiden speelden foutloos. In september was het kleinste verschil nog een halve seconde.
- **De grootste doorzetters:** In september was dat Ethan Chu, op 21 september. Hij zocht 10 minuten en 40 seconden, speelde onderweg 27 foute zetten en vond de oplossing toch. Opgeven stond niet op zijn lijstje. Niet opgeven is een zeer belangrijk onderdeel van het schaken. Knap gedaan, Ethan!
- In oktober deed **Alexander Cartenian** er nog een schepje bovenop. Op 26 oktober zocht hij bijna 17 minuten, speelde onderweg 30 foute zetten en vond de oplossing toch.

De puzzels zelf

De puzzels komen uit de databank van Lichess. In september lag hun rating tussen 1664 en 1988, in oktober tussen 1653 en 1944.

September

- **De moeilijkste:** 27 september (rating 1890). Van de 11 spelers loste enkel Luc Pattyn de puzzel foutloos op.
- **De zwaarste zoektocht:** 21 september (rating 1841). Vier van de 16 spelers vonden de oplossing niet. Wie ze wel vond, deed er gemiddeld bijna twee minuten over.
- **De makkelijkste:** 30 september (rating 1743). Acht van de 12 spelers losten ze foutloos op.

Oktober

- **De moeilijkste:** 7 oktober (rating 1944). Van de 10 spelers loste enkel Quinten Van Ingelghem de puzzel foutloos op.
- **De zwaarste zoektocht:** 27 oktober (rating 1720). Drie van de 18 spelers vonden de oplossing niet, meer dan op elke andere dag in oktober.
- **De makkelijkste:** 3 oktober (rating 1656). Tien van de 11 spelers losten ze foutloos op.

De rating geeft een richting, maar geen zekerheid. In september leverde de puzzel met de hoogste rating (1988, op 10 september) nog 5 foutloze oplossers op, terwijl de puzzel van 27 september bijna 100 punten lager lag en bijna iedereen tegenhield. In oktober klopte de rating beter: de puzzel met de hoogste rating was ook de moeilijkste. Toch hield de puzzel van 27 oktober, met een rating van maar 1720, drie spelers tegen.

Meespelen

Nog niet meegespeeld? Ga naar www.schaakclub-schilde.be/dagelijkse-puzzel, kies je naam en vul de clubpincode in. Die krijg je van het bestuur. Elke dag om middernacht staat er een nieuwe puzzel klaar.

Kim

BOUWSTENEN VAN HET SCHAKEN

De oppositie

In deze rubriek frissen we enkele essentiële bouwstenen op die elke schaker moet beheersen om te stijgen in de rangen. De onderwerpen zijn vaak geïnspireerd door partijen die in onze club gespeeld werden.

Wie moet er wijken?

Een van de belangrijkste principes in het schaakeindspel is tegelijk bijzonder eenvoudig en verrassend moeilijk. De opposition kan het verschil maken tussen een gewonnen pionneneindspel en remise.

Stel je een partij voor waarin beide spelers alleen nog hun koning hebben, en wit bovendien een pion. Die pion wil promoveren, maar daarvoor moet hij eerst voorbij de zwarte koning. De witte koning probeert hem daarbij te helpen, terwijl zwart de weg naar de promotie probeert te blokkeren. Plots wordt duidelijk dat de twee koningen niet zomaar naar voren kunnen lopen. Ze moeten elkaar zien te verdrijven.

Dat is precies waar de oppositie om draait.

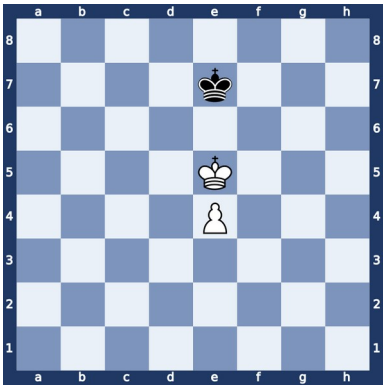

Wit wil zijn pion aan het einde van het bord krijgen. Zwart wil dat voorkomen en remise halen, bijvoorbeeld door pat te staan.

Een koninklijk duel

In het schaakspel mogen koningen nooit naast elkaar staan. Ze kunnen elkaar dus niet rechtstreeks aanvallen, maar ze kunnen wel elkaars bewegingsvrijheid beperken. Wanneer twee koningen tegenover elkaar staan, met één veld ertussen, ontstaat een bijzondere situatie. De speler die aan zet is, moet zijn koning verplaatsen. De andere speler kan daarna naar het vrijgekomen veld oprukken.

Wie in deze situatie niet aan zet is, heeft dus de oppositie.

Dat klinkt misschien vreemd. Je zou verwachten dat wie aan zet is juist een voordeel heeft, omdat hij als eerste kan bewegen. In het eindspel kan het echter een nadeel zijn. De koning die moet bewegen, kan gedwongen worden om een belangrijk veld prijs te geven.

Neem het voorbeeld hieronder: twee koningen op e4 en e6, met het veld e5 ertussen. Als wit aan zet is, kan zijn koning niet naar e5, want dat veld wordt gecontroleerd door de zwarte koning. Wit moet dus uitwijken, bijvoorbeeld met 1 Kf4. Zwart behoudt zijn positie en houdt de witte koning tegen met 1...Kf6.

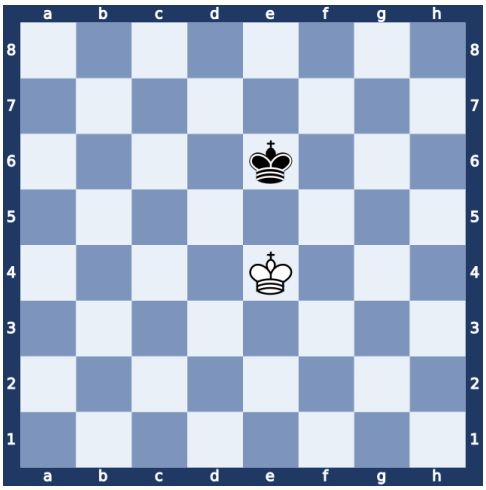

Wit: Ke4. Zwart: Ke6.

Is zwart aan zet, dan moet juist zwart wijken. Wit krijgt daardoor de kans om naar voren te gaan en terrein te winnen, bijvoorbeeld 1...Kf6 2 Kd5, en de witte koning rukt op.

De oppositie is dus het vermogen om de tegenstander te dwingen zijn koning te verplaatsen, zodat je zelf verder kunt oprukken.

Waarom is dit belangrijk?

De oppositie wordt vooral belangrijk in pionneneindspelen. Wanneer een koning een pion naar promotie wil begeleiden, moet hij vaak eerst de vijandelijke koning verdrijven.

Een koning die vóór zijn pion staat, kan de weg naar de promotie vrijmaken. Maar als de vijandelijke koning precies op de juiste plaats staat, kan hij de doorgang blokkeren. De pion kan dan niet verder, zelfs wanneer hij nog maar enkele velden van promotie verwijderd is.

Het verschil tussen winst en remise kan daardoor afhangen van één enkele koningszet. De oppositie helpt ons bepalen wie de belangrijke velden kan bereiken. Soms moet je juist niet onmiddellijk met je pion oprukken. Het kan sterker zijn om eerst met je koning de juiste positie in te nemen en de tegenstander te dwingen te wijken.

Neem het voorbeeld hieronder:

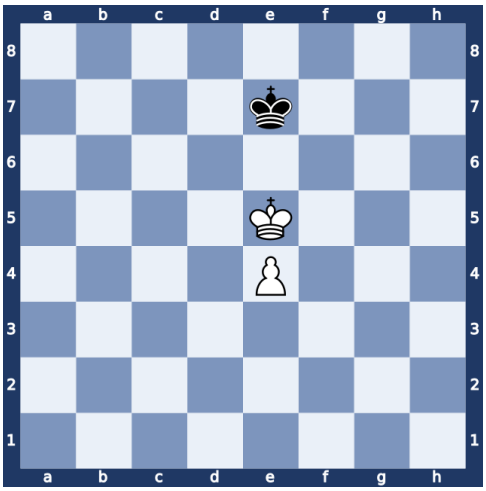

Wit: Ke5, pion e4. Zwart: Ke7.

Als wit aan zet is, eindigt de partij in remise. Zwart kan steeds de oppositie behouden en voor de pion blijven, bijvoorbeeld 1 Kf5 Kf7. Ook de pion duwen helpt niet. Staat de witte koning achter de pion, dan blijft zwart steeds voor de pion en eindigt de partij in pat: 2 e5 Ke7 3 e6 Ke8 4 Kf6 Kf8 5 e7+ Ke8 6 Ke6 ½-½.

Is zwart aan zet, dan kan wit wel winnen, omdat zwart nu gedwongen wordt om te bewegen. Bijvoorbeeld 1…Kf7, en nu kan de witte koning voor of naast de pion gaan en hem naar promotie begeleiden: 2 Kd6 Kf6 3 e5+ Kf7 4 e6+ Ke8 5 e7 Kf7 6 Kd7 Kf6 7 e8=D 1-0.

In het eindspel telt niet alleen wie het eerst beweegt, maar vooral wie als laatste kan blijven staan.

Raf

HALLOWEEN

Griezelen aan het schaakbord

Halloween ligt net achter ons. Tijd voor wat griezelen aan het schaakbord. Ook de schaakgeschiedenis heeft haar duivels en monsters. Wij stellen er drie voor.

Mephisto, de duivel die schaakte

In 1878 kon je in Londen tegen de duivel schaken. In een leunstoel zat een levensgrote Mephistopheles, de duivel uit het verhaal van Faust. Hij droeg rood fluweel en had een bokkenpoot. Met zijn rechterarm wees hij zijn zetten aan op het bord.

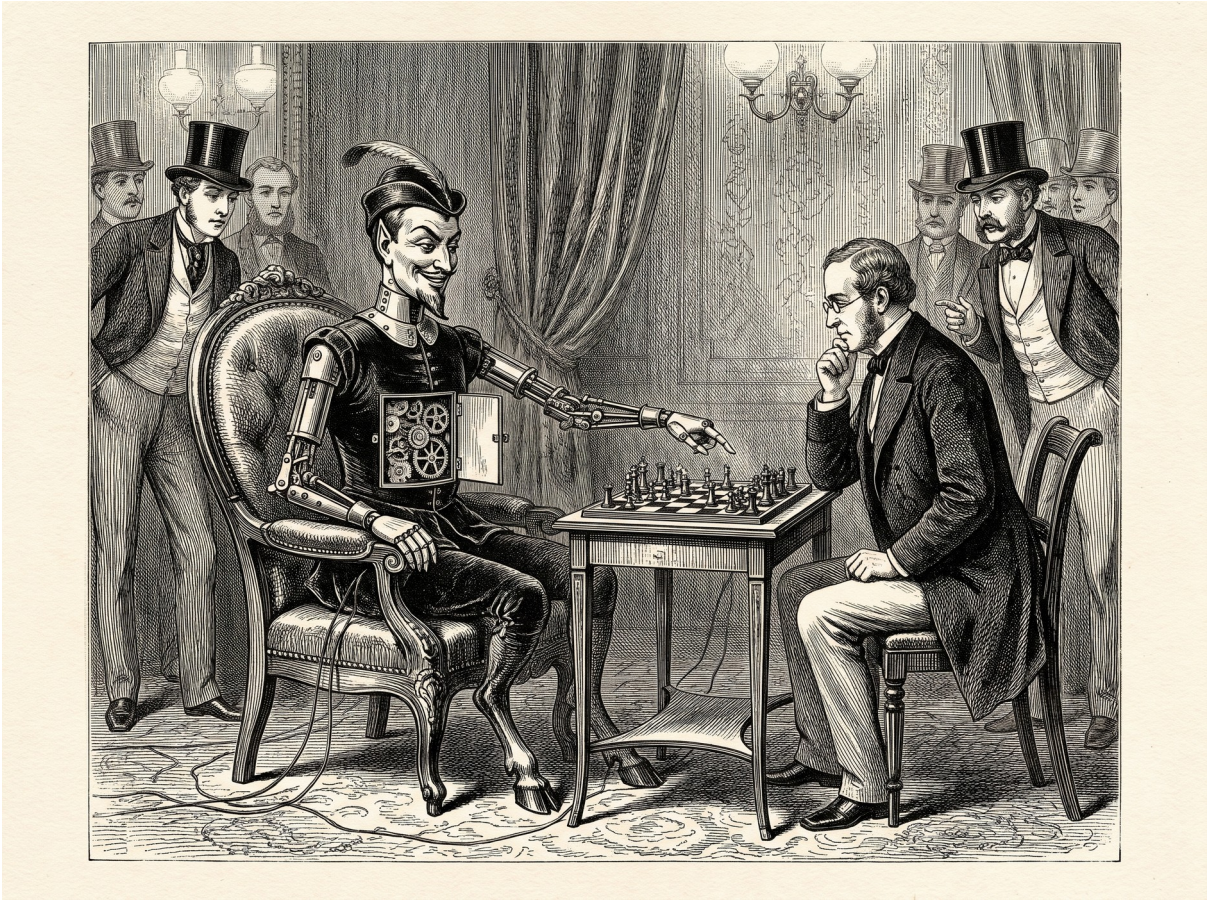

Zo kan Mephisto eruit gezien hebben. Illustratie gemaakt met AI, op basis van beschrijvingen uit die tijd.

De pop was gemaakt door Charles Godfrey Gumpel, een maker van kunstledematen uit de Elzas. Hij werkte er zes à zeven jaar aan. Natuurlijk kon de pop zelf niet schaken. In een andere kamer zat een sterke speler die de zetten bepaalde: meestal de latere meester Isidor Gunsberg.

Mephisto speelde in 1878 mee in een toernooi van de Counties Chess Association en won. Volgens schrijvers uit die tijd was hij de eerste "automaat" die een officieel schaaktoernooi won. Volgens de verslagen versloeg hij in 1879 alle mannen die hem uitdaagden. Op de wereldtentoonstelling van Parijs in 1889 zat Jean Taubenhaus in zijn plaats. Daarna werd Mephisto uit elkaar gehaald. Waar hij nu is, weet niemand.

Mephisto was niet de eerste schakende pop. De bekendste is de Turk, die vanaf 1770 heel Europa rondreisde. Maar een schakende duivel, dat was nieuw.

De Halloween Gambit

In de Vierpaardenopening staan na drie zetten alle paarden netjes op hun plaats. Een rustige opening, zou je denken. Tot wit in de vierde zet een paard weggeeft.

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Pc3 Pf6 4.Pxe5 Pxe5 5.d4

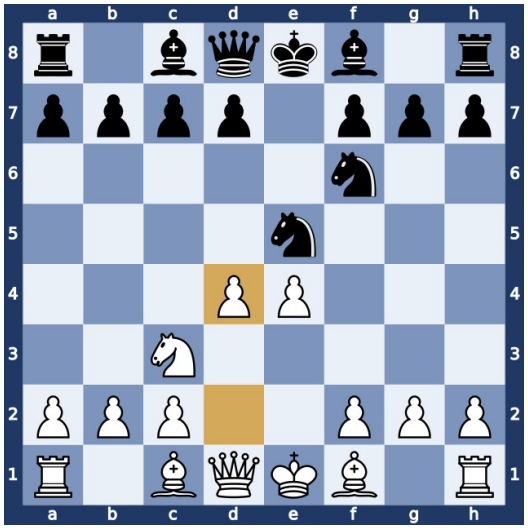

De Halloween Gambit na 5.d4. Wit gaf een paard voor een pion.

Wit offert een paard voor een pion. Daarna jaagt hij de zwarte paarden terug met zijn pionnen: d4, d5, f4 en e5. Zo krijgt wit snel veel ruimte en een sterk centrum.

De naam komt van de Duitse speler Steffen Jakob. Volgens hem schrikken veel tegenstanders van 4.Pxe5 "zoals van een Halloweenmasker". Ze verwachten een saaie Vierpaardenopening en krijgen plots een wilde stelling. In Leipzig noemden de clubspelers het de "Gambiet van Müller en Schulze", een grap. Bij ons zou dat het "Gambiet van Janssens en Peeters" zijn.

Is het een goede opening? Volgens de theorie niet: met een goede verdediging staat zwart beter. Maar aan het bord is het vaak een ander verhaal, zeker met weinig tijd op de klok.

De Frankenstein-Dracula-variant

In de Weense partij kan zwart al in de derde zet een pion slaan. Dan begint een van de wildste varianten van het schaakspel.

1.e4 e5 2.Pc3 Pf6 3.Lc4 Pxe4 4.Dh5 Pd6 5.Lb3 Pc6 6.Pb5 g6 7.Df3 f5 8.Dd5 De7 9.Pxc7+ Kd8 10.Pxa8 b6

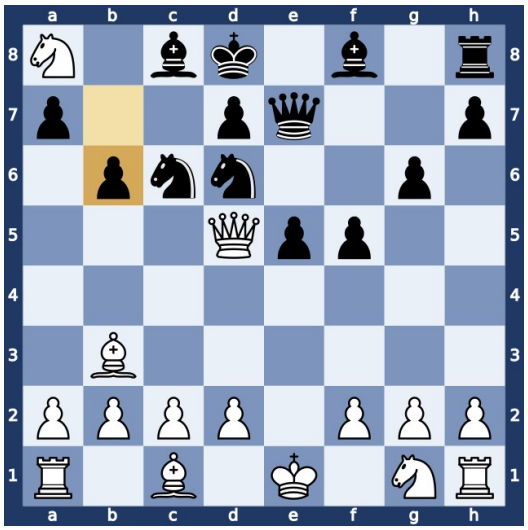

Na 10...b6. Wit staat een toren voor, maar het paard op a8 zit gevangen.

Wit wint een volle toren. Maar zijn paard zit gevangen in de hoek, en zwart krijgt een groot centrum en aanvalskansen. Beide spelers gaan voor de winst.

De Ierse schaakschrijver Tim Harding gaf de variant haar naam, in zijn boek over de Weense partij uit 1976. Het spel is volgens hem zo bloeddorstig dat "een partij tussen Dracula en het monster van Frankenstein niet zou misstaan".

Kim

TACTIEK

Puzzels

Vier puzzels uit echte partijen. De oplossingen staan op de volgende pagina.

Puzzel 1: zwart aan zet, mat in 3

Wit offerde eerder in de partij een stuk voor drie pionnen en kreeg zo kansen op een aanval. Zwart slaagde erin de stelling te stabiliseren en de dames te ruilen. Wit speelde net de verliezende fout Tg4, met een dreiging op het paard. Hoe kan zwart de partij afmaken?

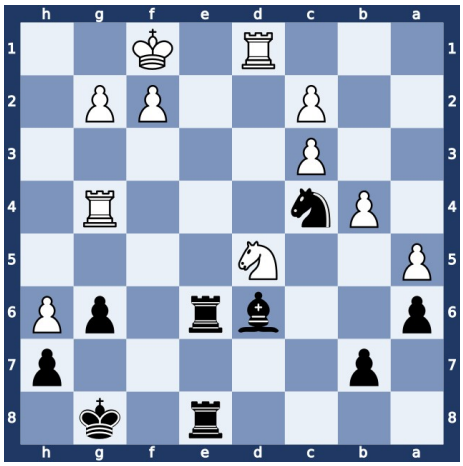

Puzzel 2: zwart aan zet, materiaalwinst

In de opening van deze partij werden veel foutjes gemaakt. Na een kwaliteitsoffer van wit kreeg het loperpaar vrij spel en ontstond deze zeer ongebalanceerde stelling. Wit speelde Ld5, met de dubbele dreiging Lxf7+ en Dxa5. Zwart lijkt een sombere toekomst tegemoet te gaan. Of is er toch een manier om er een gewonnen eindspel van te maken?

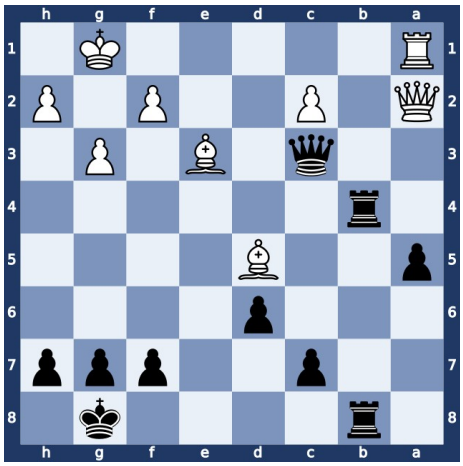

Puzzel 3: wit aan zet, mat in 4

Na een zeer theoretische en lange strijd zitten we in een eindspel waarin beide spelers een vrijpion hebben. De zwarte pion op d4 staat goed onder controle, maar hetzelfde geldt voor de witte pion op g6. Zwart speelde net Lg7 om de pion te blokkeren, maar na deze zeer natuurlijke zet blijkt wit een geforceerde winst te hebben.

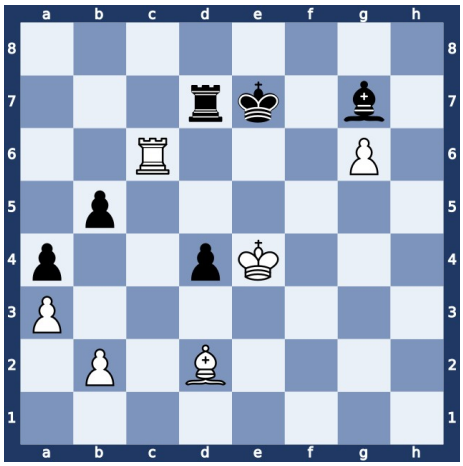

Puzzel 4: wit aan zet, mat in 2

Wit speelde een zeer agressieve opening en bouwde in het middenspel een prachtige aanval op. Alle stukken lijken op de juiste plaats te staan en de lijnen naar de koning zijn open, maar nu moet de partij nog afgemaakt worden. Wit heeft een geforceerde winst. Kan jij ze vinden?

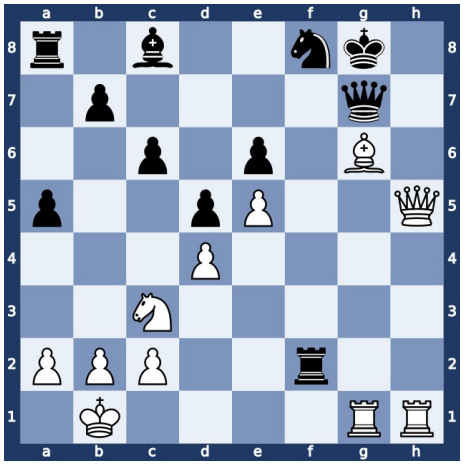

Oplossingen

Oplossing puzzel 1

De onderste rij van wit is zwak, en zwart kan daar snel misbruik van maken. 1...Pd2+ dwingt de koning weg, waarna snel mat volgt: 2 Kg1 (2 Txd2 Te1#) Te1+ 3 Txe1 Txe1#. Het kan ook in een andere volgorde: 1...Te1+ 2 Txe1 Pd2+ 3 Kg1 Txe1#.

Oplossing puzzel 2

Het dameoffer 1...Dxa1+ is de enige zet die zwart in de partij houdt: 1...Dxa1+ 2 Dxa1 Tb1+ 3 Dxb1 Txb1+, met een gewonnen eindspel. De twee lopers kunnen de a-pion niet tegenhouden, dankzij de steun van de toren. Wit zal een van zijn lopers moeten offeren, en zwart heeft met de extra kwaliteit een gewonnen stelling.

Oplossing puzzel 3

Zwart is onbewust in een matnet gesukkeld. De loper en de toren werken prachtig samen met de pion om de koning op de onderste rij mat te zetten: 1 Lg5+ Lf6 (1...Ke8 of 1...Kf8 leidt tot mat in 3 met hetzelfde patroon) 2 Lxf6+ Ke8 (of 2...Kf8) 3 Tc8+ Td8 4 Txd8#.

Oplossing puzzel 4

De sleutel tot dit mat is de penning van de dame op de g-lijn. Belangrijk is dat de koning niet via f7 kan ontsnappen. Dat geeft wit het mooie 1 Lf7+ (1 Le8, met hetzelfde idee, leidt tot mat in 6) Txf7 2 Dh8#. De zwarte koning is omsingeld door stukken, maar geen enkel stuk kan hem verdedigen.

Raf

JUBILEUM

Jubileumpuzzels

Ter gelegenheid van ons 70-jarig jubileum hebben we nog enkele puzzels voor jullie. Deze keer geen "zoek de beste zet" of "mat in x", maar een ander soort uitdaging: plaats een aantal stukken op een klein schaakbord, zonder dat ze elkaar aanvallen. Eenvoudig? Probeer het maar eens.

Bij elke puzzel staat hoeveel verschillende oplossingen er zijn. Een draaiing of spiegeling van het bord, of het wisselen van twee dezelfde stukken, telt niet als een nieuwe oplossing. De oplossingen staan op de volgende pagina.

Puzzel 1

2 verschillende oplossingen.

Plaats een dame, een koning, een toren, een loper en een paard op een bord van 4 op 4.

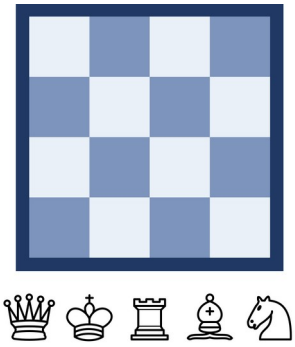

Puzzel 2

2 verschillende oplossingen.

Plaats twee torens, twee lopers en twee paarden op een bord van 4 op 4.

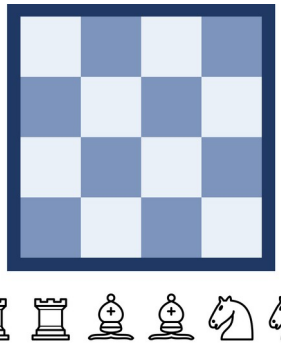

Puzzel 3

6 verschillende oplossingen.

Plaats een koning, een dame, twee lopers, twee paarden en twee torens op een bord van 6 op 5.

Extra voorwaarde: de twee lopers staan op velden van een verschillende kleur.

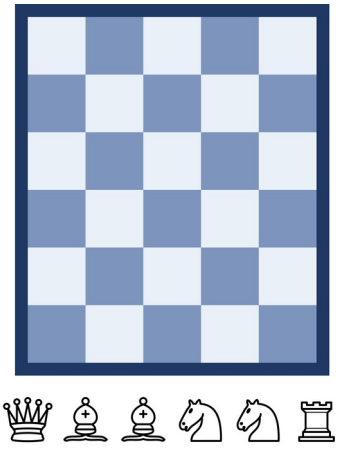

Oplossingen jubileumpuzzels

Puzzel 1

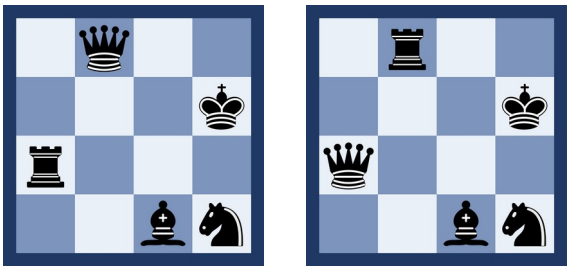

Puzzel 2

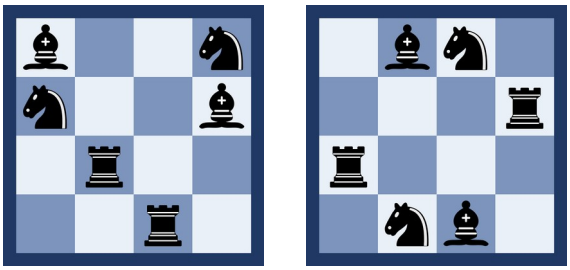

Puzzel 3

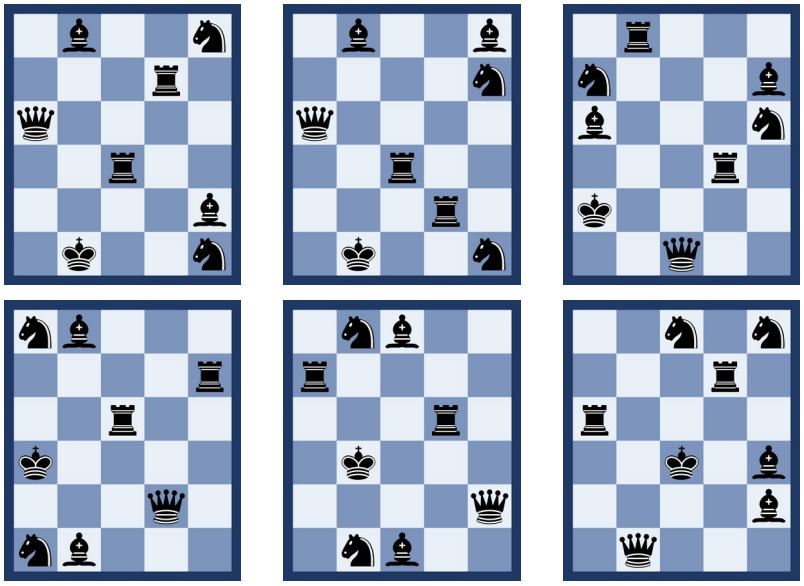

Stijn

Schaakschild verschijnt niet op vaste tijdstippen. Er komt een nieuw nummer zodra we genoeg materiaal hebben verzameld om er een magazine van te maken. We houden de onderwerpen bewust gevarieerd, zodat schakers van elk niveau en elke leeftijd er iets aan hebben.

Heb je een idee, een artikel of een partij die volgens jou in Schaakschild thuishoort? Mail het naar ***schaakclub.schilde@gmail.com****. Elke bijdrage is welkom.*

Tot slot een warme dankjewel aan iedereen die aan dit nummer heeft meegewerkt: aan wie schreef, puzzels zocht, foto's nam of teksten nalas. Zonder jullie is er geen Schaakschild.